

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

4. De Clericis non residentibus in Ecclesia vel præbenda

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

amittat? *Resp.* 1. Talis Clericus, si observet certas conditiones, de quibus statim, gaudet privilegio canonis & fori, sed hoc in causis solum criminalibus, sive dein intententur criminaliter; sive civiliter, arg. *c. un. h. t. in 6.* 2. Conditiones utroque hoc privilegio fruendi copulativè requisitæ sunt, ut Clericus ejusm. cum unâ eâque Virgine contraxerit. Deinde ut deferat tonsuram & vestes Clericales *c. un. h. t. in 6.* Demum ex *Constit. Trid. Sess. 23. c. 6. de ref.* ut Ecclesiæ alicujus servitio sit ab Episcopo deputatus, eique actu serviat. Aliis privilegiis Clericalibus, quale est privilegium competentæ ex *c. Odoardus. de solut.* privilegium immunitatis à tributis, collectis, vectigalibus &c. nullo modo gaudet, ut patet ex *tit. cap. un. h. t. in 6.*

TITULUS IV.

De Clericis non residentibus in Ecclesia vel Præbendâ.

Q. 1. *Quid & quotuplex sit residentia? Resp.*
 1. Est præsentia seu commoratio assidua in loco beneficii, causâ servitii Ecclesiastici personaliter præstandi. Præsentia ut *assidua* esse dicitur, non sufficit, per *intervalla* residere beneficiatum, sed requiritur, ut semper *moraliter* saltem, beneficiatus sit præsens. In *loco* beneficii Episcopus dicitur, si sit in Ecclesia Cathedrali, vel saltem in Diocesi: Canonicus, si Ecclesiæ suæ

sua ita adsit, ut in dies per se ipsum inservire possit: Parochus, si in domo Parochiali, vel hac deficiente, intra fines Parochiæ habitet. *Causa servitii Ecclesiastici* adesse debet ita, ut si quidem versetur in loco, officium tamen non præstet, residere minimè censeatur: Imò non satisfacit obligationi suæ beneficiatus, qui, licet in loco beneficii resideat, actus tamen beneficio annexos non per se, sed per alios exercet. Ratio, quia residentia laboriosa est, non otiosa; & arg. c. 4. § 6. h. t. Unde multi concludunt, talem beneficiatum, v. g. Parochum omnia per suos Capellanos administrantem fructus non facere suos.

Resp. 2. Alia est residentia vera, cum beneficiarius verè præsens est in loco beneficii, & personaliter exercet officium, propter quod beneficium est datum. Alia ficta, quando absens à loco beneficii juris interpretatione pro præsentem habetur in ordine ad lucrandos fructus. Schmalzg. h. n. 6. Pichler h. t. n. 2. dividit residentiam in voluntariam & necessariam, hanc in precisam & casualivam.

Q. 2. Quo jure introducta sit obligatio residendi?
Resp. 1. Beneficarii, simplicia tantum beneficia obtinentes, jure solum Ecclesiastico, per se ipsos tamen, residere tenentur. Ratio, quia alia obligatio non reperitur ullibi expressa.

Resp. 2. Beneficati Curati, & in specie Episcopi, Parochi, Vicarii perpetui, obligantur jure
etiam

inferiori Curato licentiâ Episcopi. 2. *Urgens necessitas*; talis esset hostilis incurfio, capitales inimicitia, corporis infirmitas, aëris intemperies, quam Episcopus in alio loco suæ diœcesis reside- re potest, modò vadat ad Cathedralē tempo- bus præscriptis à *Trid. l. cit.* Contagio in loci Parochiæ grassans Parocho non est justa absentia causa, quia tunc vel maximè oves opus habent pastoris præsentia, & solatio. Si tamen habeat idoneos Vicarios, non tenetur per se Sacramenta pestiferis administrare. S. Congreg. *Decret. die 23. Sept. 1576.* 3. *Debita obedientia*, ut si Clericus abest ab Ecclesiâ suâ causâ servitii Episcopi exhibendi. *c. 15. h. t. & Trid. sess. 24. c. 12. in fin. de ref.* Soli tamen Canonici & beneficiarii simplices, non autem Curati ita possunt occupari in servitio *Papæ aut Episcopi*, ut fructus grossos annuos Præbendarum suarum etiam absentes percipientur, nisi tamen exigat necessitas aut major utilitas publica. *arg. c. 14. & 15. h. t. Leur. For. Bo- nes. p. 1. Q. 386. n. 1. & seq.* 4. *Evidens Ecclesiæ Reip. utilitas*, ut si quis alibi defendat jura Ecclesiæ suæ; si discedat ad Concilium Generale vel Provinciale; si Clericus absit studiorum causâ. *c. 4. & 12. h. t. Trid. sess. 5. c. 1. de ref. vide Schmalzgr. h. à n. 60.*

Q. 5. *Quid specialiter circa residentiam, vel non residentiam Episcoporum notandum?* Resp. 1. Episcopi possunt citra licentiâ à S. Pontifice vel Metropolitano impetrandam duobus, vel ad summum 3. mensibus ab Ecclesiâ suâ abesse, modò

modo id non fiat temerè, & absque gregis detrimento, quod ipsorum conscientia relinquitur. *Trid. sess. 23. c. 1. de ref.* Quod si diutius eos absesse necesse sit, debent causam absentia S. Pontifici, vel Metropolitano, vel illo absente Seniori Suffraganeo significare, ac in scriptis approbationem impetrare, nisi periculum sit in mora, vel absentia contingat propter officium Episcopatus annexum, cujus causa est notoria. *ibid.*

Resp. 2. Circa Episcopos non residentes hodie observanda est forma Decreti in Conc. *Trid. sess. 6. c. 1.* praescripta, ubi statuitur, quod Episcopus vel alius Praelatus superior, si ultra 6. menses illegitimè sit absens, quartam partem reddituum unius anni ipso jure amittat, quæ per Superiorem fabricæ Ecclesiæ vel pauperibus erit applicanda. Si per alios 6. menses in contumacia perseveret, rursus aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente autem contumaciâ, per Archi-Episcopum vel Suffraganeum seniore denuntiari decet S. Pontifici infra 3. menses, ut pro arbitrio illius Ecclesiâ vel Episcopatu privetur. Deinde in *sess. 23. c. 1.* poenæ prædictæ confirmantur, & præterea statuitur, Episcopum ultra 3. menses sine licentia & rationabili causâ se absentem reatum quoque peccati mortalis incurere, fructusque pro rata temporis absentia suos non facere. Demum in *Constit. Pii IV. relata in cit. sess. 6. c. 2.* habetur, quod, si illegitimè absentes extra suam Ecclesiam moriantur,

bona eorum tanquam spolia ad Cameram Apostolicam pertineant.

Resp. 3. Quod si Episcopi ultra 2. aut 3. menses à loco beneficii absque legitima causa absint, præter peccatum grave pro rata temporis absentiae fructus non faciunt suos, sed ante omnem sententiam, etiam declaratoriam, tenentur vel applicare Ecclesiae vel erogare in pauperes. *Trid. sess. 23. c. 1. de res.* Dicendumque est, à *Trid.* poenam in *sess. 6. c. 1. de res.* statutam fuisse exasperatam, forte quia adverterat, pro re minus profecturam. Alii aliter combinant *Trid.*

Q. 6. Quid de Abbatibus, aliisque Prælati Episcopo inferioribus dicendum? *Resp. 1.* Et hi residentiam personalem obligantur, quia & ipsi nomine Pastorum & Curatorum Episcopis inferiorum nomine veniunt, de quibus loquitur *Trid. cit. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino.* 2. Non tamen Abbates illi, si debite non resideant, poenas paulò antè enumeratas incurrunt, quia ob votum Religiosae paupertatis redditus proprios non habent, sed omnia acquirunt monasterio. Itaque modis aliis juxta cujusque Ordinis regulam & usum plecti debent. 3. Si Abbates alique Prælati Episcopo inferiores sint exempti, & jurisdictione quasi-Episcopali gaudeant, uti Episcopi, ipsi etiam duobus saltem, vel 3. mensibus sine licentia Superioris annis singulis abesse possunt. Ratio, quia veniunt nomine Episcoporum: si verò non sint exempti, sed subiaceant

Epi.

Episcopo, verius est, licentiâ Episcopi iis opus esse per Trid. cit. sess. 23. c. 1. §. eadem omnino.

Q. 7. Quid juris circa absentiam Parochorum & aliorum Curatorum? Resp. 1. Parochi non possunt de jure sine licentiâ abesse à suis Parochiis, etiam ad duos tantum menses. Ratio est, quia in Trid. sess. 23. c. 1. expresse statuitur, ut *quandocumque eos abesse contigerit, discedendi licentiam in scriptis gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant.* 2. Engel non audeat damnare consuetudinem, si Parochus absque petita licentiâ per aliquot hebdomadas absit justâ de causâ, & absque periculo damnificandi plebem, substituto nimirum Vicario idoneo. Ratio, quia obligatio petendi licentiam suppositâ justâ causâ, ex mero jure positivo est introducta, ergo, sicut omnis alia lex humana, per consuetudinem tolli potest. 3. Pœnæ Parochorum non residentium eadem ferè sunt, quæ Episcoporum; unde præter reatum gravis peccati fructus absentix suos non faciunt. Trid. sess. 23. c. 1. Citandi etiam sunt personaliter per nuntium aut literas, ut resideant. c. 8. 10. & *fin. h. t.* vel si lateant, per edictum c. 8. cit. imò juxta Trid. l. cit. statim possunt citari edictaliter, licet sciatur ubi morentur non residentes: Atque tum, si perseverent in contumacia, vel per centuras ad residendum compellendi, vel beneficio sunt privandi. c. 2. & *seq. h. t.*

Q. 8. Quid de Canonicorum residentia dicendum? Resp. 1. Canonici Ecclesiarum tam Ca-

thedralium quàm Collegiatarum non tantum
 juris communis, quia scilicet beneficium datur pro
 pter officium, sed etiam ex speciali Trid. Consti-
 tutione *sess. 24. c. 12. de ref. §. præterea* ad per-
 sonalem residentiam tenentur. 2. Possunt tamen
 etiam non substituto Vicario quolibet anno
 3. menses vel continuos vel interpolatos licite ab-
 que petita licentiâ abesse, nisi consuetudo vel mentio
 Fundatorum longius residentia tempus, quàm 9
 mensium exigant. *Trid. cit.* 3. Lucrantur fructus
 saltem annuos & grossos, dum vel dictis 3. mensi-
 sibus, vel aliâs ex justâ causâ cum licentiâ, Episco-
 pi absunt. Ratio, quia habentur quidem pro
 residentibus, non tamen pro interuentibus
Fagnan. in c. licet. 32. de prob. n. 82. 92. & seq.
 adducens Declarationem S. Congreg. 4. De præ-
 sentis Canonorum debite non residentium
Trid. sess. 24. c. 12. de ref. add. Reiffenst. n. 124.
& seq. Pichl. n. 19.

*Q. 9. Quid juris sit circa distributiones quod-
 dianas? Resp. 1. Distributiones quotidianæ sunt
 portiones quotidie distribui solitæ iis tantum
 Clericis, qui statutis horis interfunt divinis of-
 ficiis. Vocantur fructus præsentia & inter-
 sentia, nec nomine fructuum regulariter veniunt.
 Agit de iis *Trid. sess. 21. c. 1. de ref.* 2. Re-
 gula generalis loco est, quod illis tantum Cleri-
 cis debeantur, qui statuto tempore interfunt divi-
 nis officiis. *c. un. h. t. in 6. Trid. sess. 24. c. 12.*
¶ distributiones verò. de ref. Imò multi ob
 verba *Trid. sess. 24. c. 12.* (Omnes verò divinas*

per se & non per substitutos compellantur obire officia atque in choro ad psallendum instituto, hymnis & canticis DEI nomen reverenter, distinctè, devotèque laudare) colligunt, teneri Canonicos cantare in choro, ut distributiones percipiant; quæ sententiâ de jure scripto vera est, consuetudine tamen contraria obtinet. 3. Distributiones quotidianæ, quas Canonici ob absentiam in divinis amittunt, pro diversitate casuum in Trid. sess. 21. c. 3. de ref. & sess. 22. c. 3. de ref. vel fabricæ vel reliquis accrescunt; attendenda etiam plurimum est consuetudo Ecclesiarum. 4. Causæ & causæ tres enumerantur in c. un. h. t. in 6. ob quas Canonici non tantum pro præsentibus habentur quoad fructus annuos, sed & pro interuentibus in ordine ad distributiones; scil. *infirmas gravis*, sive jam actu præsens, sive quæ merito timetur ex accessu ad Ecclesiam, etiamsi quis propriâ culpâ sibi morbum accersiverit. Deinde *iusta & rationabilis corporis necessitas*, quæ vel absolutam causet impotentiam, vel moralem, ut si quis *injustè* incarceratus, iniquè foret excommunicatus; vel absque gravi periculo vitæ aut fortunarum accedere non posset Ecclesiam, v. g. ob inclementiam aëris, insidias inimici: Demum *evidens Ecclesiæ propriæ utilitas*; hinc gaudet distributionibus, qui Romæ agit negotia suæ Ecclesiæ; qui pro defensione jurium Capituli abest; qui mittitur nomine Episcopi ad visitanda limina Apostolorum, ad Concilium, ad gratulandum Principi de felici adventu &c. Quibus addi potest

test. 1. Dispensatio vel privilegium Papale. 2. Dispensatio Episcopi ad breve tempus. 3. Consuetudo saltem post Trid. introducta. 4. Merita præcedentia, si quis per 40. annos assidue interfuit divinis.

TITULUS V.

De Præbendis & Dignitatibus.

Q. 1. *Quid sit Præbenda, seu beneficium, & quomodo ab aliis, quæ beneficia non sunt, distinguatur?* *Resp.* ad 1. Præbenda vel sumitur *latissimè*, & denotat omnem perceptionem reddituum Ecclesiasticorum, etiam si Laico competat v. g. propter Advocatiam, vel aliud obsequium sæculare. Vel sumitur *strictè*, & denotat jus percipiendi redditus Ecclesiasticos in Ecclesia Cathedrali vel Collegiata. Vel denique *latè* sumitur, & coincidit cum *Beneficio Ecclesiastico* saltem *inferiore*; *Majora* enim beneficia *Dignitates* dicuntur: *Præbenda* jam sive *Beneficium Ecclesiasticum* est jus perpetuum percipiendi redditus ex bonis Ecclesiasticis propter aliquod servitium spirituale, auctoritate Ecclesiæ constitutum. *Explicationem definitionis vide apud Schmalzg. l. 1. n. 2.*

Resp. ad 2. Imò. *Commenda*, quæ Ecclesia vel beneficium alicujus Clerici custodiæ, administrationi & curæ committitur, si est *Perpetua*, seu quamdiu *Commendatarius* vivit, beneficium est.